

Žymios Birštono datos ir sukaktys 2016 metais

1556-1563 m., vykdant valakų reformą Trakų kunigaikštystėje, Birštonas buvo išmatuotas ne kaip kaimas, o miestas su turgaus aikšte, sklypais miestelėnams ir valakais valstiečiams. Gyvenvietėje buvo pritaikytas standartinis stačiakampis (vadinamas gotikiniu) planas, naudotas ir kituose šalies miestuose bei miesteliuose, neturinčiuose savivaldos teisių.

1561 m. Lietuvos Metrikoje užfiksuota, jog Lietuvos valdovas Žygimantas Augustas lankėsi Birštono dvare ir medžiojo čionykštėse giriose.

1616 -1644 m. Prienų (Birštono) valdą įsigijo ir valdė Steponas Pacas, vėliau tapęs LDK vicekancleriu.

1791 m. Birštone ekspedicijas surengė Vilniaus universiteto profesoriai Bonifacas Jundzilas, Emanuelis Liachnickis ir kalnų inžinierius J.von Ulmanis. Buvo tikimasi surasti druskos klodus, kuriuos skalauja požeminis Druskupio upelio vanduo.

1796 m. įkuriama Birštono pradinė parapijinė mokykla.

1846 m. Birštono kurorto įkūrimas. Šiais metais Stakliškių kurorto gydytojo Benedikto Balinskio siūsta ligonė pasveiko Birštono mineralinių šaltinių dėka. Tuomet buvo iš naujo susidomėta Birštono mineralinio vandens šaltiniais ir jų panaudojimu gydymui.

1851 m. gydytojo Benedikto Balinskio, Panemunės dvaro savininko Adomo Bartoševičiaus ir Birštono klebono Sorokos prašymu, Vilniaus civilinis gubernatorius atsiuntė autoritetingą komisiją šaltiniams ištirti. Šią komisiją sudarė Vilniaus universiteto prof. Adolfas Abichtas, sanitarijos inspektorius V. Povstanskis ir farmacijos magistras Justinas Kuševičius. Komisija ištyrė ne tik Birštono mineralinius šaltinius, bet ir gamtą, dirvožemį, nubraižė Nemuno kilpų žemėlapią ir nustatė, kad Birštonas ir jo mineraliniai šaltiniai bei aplinka tinka kurortui ir gydykloms kurtis.

1901 m. gydytojo Čarkovskio buvo išleistas reklaminis leidinėlis apie Birštono kurortą. Jame reklamuojamos įvairios pramogos Birštone: iškylos valtimis Nemunu, krocketas, kėgliai, sporto ir vaikų žaidimų aikštelės, pasivaikščiavimas parke, orkestro koncertai dukart per dieną, gerai įrengtas pliažas.

1891 m. vasario 1 d. gimė gydytojas, balneologas dr. Jurgis Venckūnas. Gydomo mineralizuotu purvu pradininkas Nepriklausomoje Lietuvoje, trijų balneoterapinių gydyklų Kaune - Žemuočiuose Šančiuose, Aukštojoje Panemunėje ir Laisvės alėjoje įkūrėjas. Pirmieji moksliniai straipsniai kurortologijos, balneoterapijos klausimais priklauso Jurgiui Venckūnui. Tai: „Birštonas.Gydomieji radioaktyviai mineraliniai vandenys ir dumbilai...“ (1928), „Mineralinių vandenų gradacija ir Šančių vermės mineralinis vanduo“(1929), „Balneoterapijos taikymo būdai Lietuvoje“, „Vonių paskirstymo pavyzdžiai“ (1932).

1896 m. vasario 2 d. gimė garsus rašytojas, dramaturgas Balys Sruoga. 1945 m. grįžęs iš Štuthofio koncentracijos stovyklos, tris mėnesius gydėsi Birštone „Baltojoje viloje“. Čia parašė memuarų knygą „Dievų miškas“, kai kuriuos dramos „Barbora Radvilaitė“ skyrius, eilėraščių ciklą „Giesmės Viešnelei Žydriajai“.

1906 m. keitėsi Birštono kurorto savininkai. Po 1905 metų Birštono kurortą nusiaubusio gaisro, tuometis Birštono kurorto savininkas Ignotas Kvinta Birštoną iškeitė į Šlapaberžės dvarą su

dvarininke Lidija Miller-Kochanovskaja (vėliau Arnoldi) Pastaroji ėmėsi atstatinėti Birštono kurortą. Po Pirmojo pasaulinio karo, 1922 metais Birštono kurortas buvo nacionalizuotas.

1906 m. kurorto vedėjas gydytojas Grodeckis atrado naują šaltinį, kurį pavadino „Lidija“, naujosios Birštono kurorto savininkės vardu. Vėliau šaltinis Juozo Tumo Vaižganto buvo pervadintas „Birutės“ vardu. Šio mineralinio vandens cheminę sudėtį nustatė dr. Serkovskio laboratorija Vilniuje.

1921 m. balandžio 14 d. Sveikatos departamente įvyko posėdis, dėl tolimesnio kurorto likimo, kuriam pirmininkavo dr. Kazys Grinius. Jame dalyvavo įvairių organizacijų, visuomenės atstovai. Buvo sudarytas komitetas, į kurį išrinkti gydytojai Jurgis Alekna, Jurgis Karužas, provizoriai Pranas Stakelė, Kazys Mažonas, technikas Ipolitas Markavičius-Markūnas. Šiam komitetui buvo pavesta rūpintis kurortu. Įsteigta pirmoji Karo sanatorija, turinti 50 vietų. 1924 m. Birštono kurortas perduotas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus valdybai su sąlyga, jog visas pelnas bus skirtas kurorto atkūrimui ir modernizavimui.

1926 m. (Birštono kurortui vadovaujant gydytojui Juozui Brundzai, buvo pradėtos statyti purvo gydyklos, parke įrengtas fontanas, ant Vytauto kalno buvo įrengtas gėlo vandens rezervuaras. Į kurorto vilas ir viešbučius įvestas vandentiekis, kanalizacija ir elektra.

1926 m. Lietuvos universiteto profesoriaus Mykolo Kaveckio, vadovaujama ekspedicija naujai atliko Birštono mineralinių vandenų tyrinėjimus. Šių tyrimų rezultatai buvo išspausdinti laikraštyje „Medicina“. Tai pirmieji Birštono šaltinių tyrimai Tarpukaryje.

1951 m. Organizuotas ambulatorinis kurortinis gydymas Birštone, kurio dėka žymiai padidėjo besigydančiųjų ir poilsiautojų skaičius Birštone.

1956 m. Birštono septynmetė mokykla pertvarkoma į vidurinę.

1966 m. Birštonas pažymėjo savo 120 metų kurorto įkūrimo sukaktį. Tuometinės LTSR Aukščiausios Tarybos prezidiumas atskiru įsaku Birštonui suteikė respublikinio pavaldumo miesto - kurorto statusą. Šis statusas įgalino Birštoną sparčiau augti, gražėti, gerinti gyvenimo, kurortinio gydymo ir poilsio sąlygas.

1976 m. vietoje lauko verandos Birštono muziejuje buvo pastatytas 100 kv. metrų priestatas. Jame įrengtos 2 parodų salės ir fondų saugykla.

1976 m. buvo pradėtos griauti senosios kurorto vilos ir statomos naujos su visais patogumais.